

PRED VOLITVAMI V ROMUNSKO SKUPŠČINO

Bistvo novega programa dvig življenjske ravni

Jutri bodo imeli v Romuniji volitve za Veliko ljudsko skupščino. Na volitvah nastopi za enotno listo Fronta ljudske demokracije, ki jo sestavljajo Romunska delavska stranka, Zveza delavske mladine, Komite demokratskih žena, romunska sindikalna organizacija ter razne družbene združenja in druge strokovne organizacije. Novoizvoljena skupščina se bo v marsičem razlikovala od dosedanjih. Glavna razlika bo prav gotovo v mnogo večjih kompetencah in večji vlogi skupščine, ki bo svoje zakonodajne funkcije močno razširila. Sedanja volilna kampanja bi v marsičem mogla primerjati z volilno kampanjo iz leta 1946, kajti sedanje volitve predstavljajo zelo važen datum v razvoju romunske republike. Prve volitve po vojni so oskrbeli s sodobnimi napravami. To je pripomoglo, da se je proizvodnja premoga povečala za dvakrat, železa in jekla za štirikrat, dočim so v petrolejski industriji dosegli zaviden rekord 10920 tisoč ton na leto, kar je prav gotovo redek uspeh, pa čeprav je bila nafta že pred vojno najvažnejša industrijska postavka.

Prav gotovo je ta doba terjala velike napore in žrtve, vendar je po pisanju romunskega časopisa «Scanteia», bilo to potrebno, da se začela osvoboditi gospodarske zaostalosti. Isti časopis pa tako dodaja: «Doseženo je bilo sicer izboljšanje življenjske ravni, vendar mnogo manj, kot je bilo predvideno. Zato je po vsej razumljivo, da se je s tem vprašanjem ukvarjal tudi CK Romunske delavske partije na svojem plenumu 27. 28. in 29. decembra lani, ko je sklenil, da mora biti osnovno vprašanje bodoče države gospodarske politike vprav sistematično dvigovanje življenjske ravni. V ta namen je bil delno spremenjen tudi drugi petletni načrt (1956-1960), in sicer v smislu, da se za zadostitev materialnih in kulturnih potreb delovnih ljudi določi večji del nacionalnega dohodka. Sicer morajo investicijska sredstva zagotoviti stalni razvoj industrije, vendar se mora to nanašati na realne možnosti nacionalnega gospodarstva, vsled česar naj se industrijski razvoj nekoliko ublaži, pač pa naj se posveti večja pozornost mehanizaciji poljedelstva ter proizvodnji blaga za široko potrošnjo.

Oglejmo si sedaj nekaj konkretnih ukrepov v tem smislu. Prvi ukrep glede tega je prav gotovo ukrep v zvezi s plačilnim sistemom in s povečanjem realnih mezd in plač. Generalni tajnik delavske stranke Romunije Georgij Dey je na plenumu CK podaril, da je učinek delavskega norma ter sistema nagrajevanja za povečanje učinka dela, nezadosten, ker je bilo vse to preveč zapleteno z birokratskimi posegi, ki so v večini primerov imeli za posledico to, da se je stimulativni značaj nagrajevanja izgubil. Novi ukrepi predvidevajo povečanje delavske mezd v odnosu na sedanje za 13 do 25 odst. Težiče pri povečanju mezd bo predvsem na tistih kategorijah, ki so doslej dobivale najnižje mezd. Poleg tega se bo kriterij nagrajevanja delavcev poenostavil, kar naj bi vplivalo na povečanje proizvodnje, na povečanje učinka dela in na zmanjšanje proizvodnih stroškov.

Drugi ukrep, ki je vsaj posredno tudi povezan z glavnim ciljem, je ukinitve obveznega odkupa poljedelskih pridelkov. Romunska vlada je že leta 1953 uzakonila določene ukrepe, ki naj bi povečali materialno zainteresiranost kmeta in zadržnika in s tem vplivali na povečanje pridelka. Toda ti ukrepi so bili mnogo prepočasni in v bistvu niso prinesli v poljedelstvu večjih sprememb. Edini uspeh je bil v tem, da so zmanjšali količino obveznega odkupa mesa, pozneje do ukinitve racionalne trgovine industrijskega blaga. S 1. januarjem letos pa je bil ta ukrep znatno razširjen in odkup žitaric in številnih drugih kmetijskih pridelkov ukinit. Za sedaj pa ostal obvezan odkup le za meso in volno, vendar z novostjo, da se bo odkupna cena mesa znatno povečala, dočim bodo državna posestva, kmetijske združenja in manjši kmetje obvezne oddaje oprečeni. Država pa bo z neobveznim odkupom in po tržnih cenah ustvarjala svoj centralni rezervni sklad poljedelskih pridelkov. S postavljanjem takega odnosa med

industrialno in poljedelstvom, torej odnosa, ki bo temeljil na komercialnih osnovah, se bo, po mnenju Georgija Deya, ustvarila zainteresiranost podjetelja za povečanje poljedelske proizvodnje in splošne proizvodne iniciativnosti kmeta na sploh. Zaradi tega bodo v Romuniji posvetili posebno pozornost socialističnemu sektorju poljedelstva, to se pravi državnim posevkom in zadržkam, ki naj bi v novih pogojih s sproščeno trgovino postale glavni dobavitelji tržišč in osrednja državnega poljedelskega sklada.

Kot smo pred leti že pisali, je tudi Romunija trpela zaradi prevelike centralizma v gospodarstvu. Ze prej omejen plenem CK pa je sklenil ta centralizem ublažiti in prenesti vrsto kompetenc z osrednjih organov na nižje organe in končno na posamezne ustanove. «Pretož centralizem je za iniciativno delovnih ljudi škodljiva — je rekel Georgij Dey. Zato bodo razne kompetence z ministrstev in generalnih direktorij prenesli na podjetja republiškega in krajevnega značaja. Vodstva podjetij bodo dobila pravico odločanja o gospodarskih načrtih in o razdelitvi dela svojih dohodkov, ki jih bodo lahko uporabljali sama ali pa za potrebe krajevnih ljudskih odborov. Del teh dohodkov bodo uporabljali za gradnjo stanovanj, za menze in za nagrajevanje delavcev. Podjetja, ki proizvajajo potrošno blago, bodo prešla v kompetenco ljudskih odborov, ki bodo imeli pravico odobravati njihove proizvodne načrte ter usmerjati njihovo dejavnost.

V kompetenco podjetij prehaja tudi skrb za delovno silo in tudi za vzgojo srednjih in višjih kadrov. Vsako podjetje bo moralo skrbeti, za šolanje in za zaposlitev višjih strokovnih sil.

V tem članku prav gotovo ne moremo naštetih vseh novih ukrepov, vendar že iz zgoraj naštetih sledi, da so se v Romuniji lotili tega vprašanja z dokajšnjo resnostjo.

Strankovnjaki v zadnjem času zatrjujejo, da je človek ved od svojega spočetja do smrti ved ali manj «stuka vremen». Vremenske razmere vplivajo na nas tako v fizičnem, kot duševnem in čustvenem pogledu, vremenske razmere delujejo na našo rast, na naše zdravje, na trajanje našega življenja, celo na našo delovno sposobnost in na naše obnašanje.

Človeški organizem je, po njihovem, mnogo bolj občutljiv na vreme in vremenske spremembe kot se je to doslej mislilo. Vsakokrat, ko pride do spremembe temperature ali do spremembe zračnega pritiska, se mora naš organizem novim razmeram prilagoditi. Najbolj enostaven in najbolj poznan primer glede tega je tako imenovana spomladanska mrzlica, to je oni občutek izčrpanosti in utrujenosti, ki se nas loti v prvih spomladanskih dneh, ko postane vreme nekoliko bolj toplo. Toda strokovnjaki pravijo, da ta pojav ni le spomladanski pojav. Kot dokaz za to navajajo primer potnikov, ki z letali v kratkem času priletijo iz mrzlih

Ibn Saud - Tržačan ?

Da, Ibn Saud je Tržačan po svoji materi Mariji Zorzi, hčerki tržaškega trgovca, ki se je preselila v Arabijo in bil tam častni konzul bivše avstrovske monarhije vse do prve svetovne vojne. Ko je Arabija stopila na stran antant, konzula internirala, hčerka pa je izgubila. Sele pozneje se je zvedelo, da je postala četrta žena očeta sedanjega arabskega monarha in umrla leta 1919 za posledicami kuge, ki je takrat razsajala po Evropi in Aziji.

OB PRVI PRELONNICI ZBIRKE DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE

Zbrana dela slov. pesnikov in pisateljev

«Verjetno je, da zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev v taki obliki, kot sedaj izhajajo pri Državni založbi Slovenije, v takem obsegu, s tako izčrpnimi opombami in tako obsežnim znanstvenim gradivom, ne bomo nikoli več dobili. Trud, ki je bil vložen v to zbirko je bil ogromen. Zrtev velikanske. Tudi založba sama je veliko prispevala v to zbirko. Sicer pa, ko sem lani našel knjižice zbranih dela naših klasikov na knjižnem sejmu v Frankfurtu, so mi nemški založniki izjavljali, da bi kaj takega tudi pri njih težko našli.»

Naj s temi besedami urednika Državne založbe Cirila Vidmarja, začnem to poročilo o najpomembnejšem založniškem podvigu v Sloveniji in velikem kulturnem delu: o zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Na približno sto knjig predvidena zbirka je nedavno prekoračila petdeseto knjigo. Smo tako rekoč na začetku druge polovice tega epochalnega dela. Založba sama je ob tem dogodku razpisala anketo med svojimi bralci in naročniki. V našnjem času, ko ankete tudi pri nas pridobivajo na pomenu, menjava bralcev ni zametavati.

Kaj pravijo torej bralci? In ljubitelji domače knjige? In kaj pravi k temu založba? V odgovor naj bo teh nekaj besed in misli.

Kaj pravijo torej bralci? O tem najprej.

«Ta zbirka je ne samo najpomembnejši dar Državne založbe, temveč najdragocenejša slovenska zbirka po letu 1945. Zdi se mi hudo krivično, da doslej še ni bila v celoti nikjer kritično ocenjena. Treba je samo čestitati založbi in uredniku prof. dr. Ocvirku, saj malokdo ve, koliko uredniških pobud, pripravljanj, prošenj je pri takih zbirkah.»

Tako je napisal nekdo v svojem odgovoru na anketo in s tem povedal dovolj. Ta odgovor kaže, da se tudi tisti, katerim je ta zbirka namenjena, zavedajo njenega pomena. In če dopolnimo to še z izjavami večine onih, ki so v odgovoru na anketo naveli, da so pri tej zbirki najvažnejše opombe, ki vsebujejo ogromno literarnega in kulturno zgodovinskega gradiva, velja, da večina prav vrednoti to zbirko. Zato so tudi na vprašanje, če so zadovoljni z dosedanjim izborom, vsi anketiranci odgovorili pritrdilno. Seveda imajo bralci, raznih poklicev in starosti, različna mnenja glede tega, katere avtorje bi bilo najprej izdati. Nekateri, čeprav malocetno, so v odgovorih sicer izrazili željo, da naj bi založba predvsem dokončala izdajanje že začeti del, potem šele pripravi zbrana dela ostalih avtorjev, Vodnika, Mencingerja, Prešerna in drugih, ki so v programu. Toda večina meni drugače: zbirka bo vsakakor bolj raznolika, pa tudi za urednike bo prikladnejše, če bo založba začela izdajati še druge avtorje.

Mnogi si žele najprej Prešiča. Večina pa poudarja najnost dokončne, kritične izdaje Prešerna in Cankarja. Toda prav za Cankarja anketiranci pravilno ugotavljajo, da bo spriču izdaje izbranih dela pri Cankarjevih založbi, treba še nekaj časa počakati.

Državna založba ima v načrtu, da bi v zbirko zbranih del vrstila tudi nekaj antologij. Antologij z najboljšimi deli tistih pesnikov in pisateljev, ki sicer s svojim celotnim delom ne sodijo v to izdajo. Saj na primer ni mogoče dočela prezeti slovenskih pesnic in pisateljev, ki so tudi prispevale svoj delež za kulturni dvig naroda. Zato je založba v anketi postavila tudi to vprašanje. Večina odgovorov je podprala to zamisel. Prav tako so bili pritrdilni odgovori tudi na vprašanje ali naj založba

izda monografije o vsakem izmed zaključenih avtorjev. Zato se smemo nadejati tako monografij kot antologij.

Seveda se odgovori in pripombe kupcev in bralcev zbranih del nanajšo še na druga vprašanja, tako na izbor, opremo, na vezavo in papir, na ponatise in prozpekte. In sveda tudi na ceno. Toda to so še podrobnejši, ki ne sodijo sem. Pomembnejše je nekaj drugega. Namreč — kaj pravi k vsemu temu založba?

Torej kaj pravi založba?

Predvsem ima založba namen podvzeti se, «Zavedamo se, da se izdajanje teh knjig ne sme zadržati na predloži obdobje. S tem bo gotovo ustrezno ljubiteljem teh knjig. Tako urednik založbe.

To nedvomno drži. Za leto je predvidenih deset knjig. Možno pa je da jih bo samo osem. Vse to pač, kot vedno, je odvisno od tiskarn, od razpoložljivega papirja, od dela urednikov in ne nazadnje, tudi od finančnih sredstev. Sicer pa: Kerznikovo zbrano delo bo letos dobilo bralci v sami izdaji. Za večino bo to v mnogocem dočela nov Zupančič. Mojster kakršnega doslej nismo poznali. Od napovedi njegovega zbranih dela, je bila zapustina podcejenjena. Kaj pa ta predstavljajo bo pokazala celotna izdaja zbranih dela. Zgodilo se je podobno kot pri Kerzniku. Kerznikovo zbrano delo v redakciji prof. Ocvirka je prikazalo dočela novo literarno podoba tega novega literarnega pisatelja. In podobno se čaka tudi z Zupančičem. Ni čudno zato, da se je redakcija zbranih dela nekoliko zavlekla.

Sicer pa bodo od prvotno predvidenih avtorjev v zbirki zastopani vsi. Osnovni program je ostal torej nespremenjen. Stinitraj avtorjev je še začetih. Manjkajo še: Vodnik, Prešeren, Jenko, Mencinger, Cankar in Prešič. Vsi vrane. Toda kako je s Cankarjem? Kaj pravi Državna založba? Skoda, da so programi drugih založb terjali spremembo načrta. Ob izhajanju izbranih dela Ivana Cankarja zdi mi moči misliti in na izdajo zbranih dela: Isto velja za Prešiča.

A kaj nam kaže to? Da dela slovenskih založb nendar ne tako usklajena. Včasih pa je morda to tudi prava. Nova znanstvena izdaja Cankarjevih celotnega dela se je nedvomno odročila. Toda zato imamo še osem knjig Cankarjevih izbranih dela. In kmalu jih bodo imeli deset. Te knjige so šle med naše ljudi v veliki nakladi. Cankar je postal ljudem dostopen. Postal jim je bližji. To pa samo na sebi že o grozno pomeni. Ni torej, da bi konkurenca založb delali probleme. So pomembnejše stvari.

Na primer monografije. Smo pred začetkom izdajanja monografij v zbirki zbranih del. To dejstvo je velikega pomena. Ze letos morda izšla monografija o Gregorčiču, ki jo bo napisal profesor France Koblar kot zaključno knjigo zbranih dela priškega pevca. V pripravi je monografija o Murmu. Vsi uredniki najbrj ne bodo napisali monografij. Toda če bomo dobili le deset do

petnajst monografij, ki bodo poleg avtorja samega obravnavale tudi njegovo čas, politično, socialno, kulturno, gospodarsko življenje dobre pomene, za našo literarno in kulturno zgodovino. Z najpomembnejši podatki bodo na te način, cela obdobja naše preteklosti tako rekoč na novo odkrita in osvetljena z novimi stališči.

Mimogrede ob tem. Državna založba Slovenije ima namen že letos izdati nekaj knjig, ki bodo pomenele o bogatstvu naše pisane kulturne zgodovine. Tako so v pripravi zgodovina slovenske glazbe v dveh knjigah, zgodovina slovenske likovne umetnosti, zgodovina slovenskega častništva, zgodovina ljubljane v širih knjigah. Poleg tega bo v posebni zbirki izšlo gradivo iz narodnosvobodilnega boja. Med njimi bo samo gradivo o ilegalni ljubljani odsegu več knjig.

Toda k stvari. Poleg monografij ima Državna založba v programu še nekaj antologij, glede avtorjev, ki ne bodo v celoti izdani v zbirki zbranih del. Prav gotovo velja, da bo ostalo izven zbirke še toliko pomembnih in kvalitetnih del, bodisi pesmi, novel ali proze raznih avtorjev, da bo mogoče z njimi dopolniti več knjig. Ta dela pa bodo nedvomno predstavljala dragoceno dopolnitev zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Ni pa o teh izdajah še dokončne odločitve.

Prav tako so v načrtu dopolnilne izdaje za tiste zvezke posameznih avtorjev, ki so danes razprodani. Jurčič, Kerznik, Stritar, Trdina, bodo ponatisnjeni. Kot prvo bo založba pripravila dopolnilno izdajo prvega zvezka Kozlove. Z drugim zvezkom bo mogoče dobiti tudi prvega. To bo mnoge ljubitelje domače književnosti nedvomno razveselilo.

Za zaključek še besedo o prodaji. Knjige zbranih del se zadovoljivo prodajajo. Cutiti je, da se naši ljudje iz leta v leto bolj zavedajo pomena te zbirke. Zato bi založba morala pred leti nekatere knjige izdati v mnogo večji nakladi kot jih je sicer. Del naklade bi morala spraviti za dopolnitev celotne izdaje. Toda za to je zdaj žal prepozno. Dopolnilne izdaje bodo nedvomno pomagale povpraševanju po razprodanih delih. Iz vsega tega pa izhaja, da knjige zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev gredo med ljudi. To pa je poglavito!

— 93 — St. Ru.

Slavni francoski komedijograf in režiser Sacha Guitry je dejal:

«Zakon je ustanova, ki je bila postavljenata zato, da zakonci par skupno prenašata vse tegobe in skrbi, katerih ne bi bilo, če ne bi bili poročeni.»

Rimski avtobusi so vedno nabasano polni. Znani scenarist Zavatini in režiser De Sica sta morala v atelje z avtobusom, ker je bil njun avto pokvarjen. Imela sta srečo, da sta našla dva prost sedeža. V bližini postaje, kjer bi morala izstopiti, je Zavatini dejal De Sici:

«Prebudi se, smo že pri speli.»

«Saj nisem spal, je odvrnil De Sica in se dvignil.»

«Zakaj pa si imel potem zaprte oči? je vprašal Zavatini.»

De Sica, ki ima zelo nežno srce, je odvrnil: «Veš, tako težko gledam toliko žensk, ki stojijo, in moških, ki sedijo.»

Slavni francoski komedijograf in režiser Sacha Guitry je dejal:

«Zakon je ustanova, ki je bila postavljenata zato, da zakonci par skupno prenašata vse tegobe in skrbi, katerih ne bi bilo, če ne bi bili poročeni.»

Rimski avtobusi so vedno nabasano polni. Znani scenarist Zavatini in režiser De Sica sta morala v atelje z avtobusom, ker je bil njun avto pokvarjen. Imela sta srečo, da sta našla dva prost sedeža. V bližini postaje, kjer bi morala izstopiti, je Zavatini dejal De Sici:

«Prebudi se, smo že pri speli.»

«Saj nisem spal, je odvrnil De Sica in se dvignil.»

«Zakaj pa si imel potem zaprte oči? je vprašal Zavatini.»

De Sica, ki ima zelo nežno srce, je odvrnil: «Veš, tako težko gledam toliko žensk, ki stojijo, in moških, ki sedijo.»

Slavni francoski komedijograf in režiser Sacha Guitry je dejal:

«Zakon je ustanova, ki je bila postavljenata zato, da zakonci par skupno prenašata vse tegobe in skrbi, katerih ne bi bilo, če ne bi bili poročeni.»

Če imamo tudi pri nas razne «misse» tega ali onega, pa se daleč nismo dosegli novega sveta, kjer imamo vsakvsestransko misso krompirja, zeljnatih glav itd. Zgoraj vidimo Clelio Honala — «Miss Braziljska kavau»

ZNANOST SKUŠA VSAKEMU POJAVU NAJTI VZROK

Zakaj je človek suženj barometra

«Spomladanska mrzlica» ni vezana na letni čas, ampak je pojav, ki ga občutijo tudi oni, ki v kratkem času zamenjajo podnebje

Strankovnjaki v zadnjem času zatrjujejo, da je človek ved od svojega spočetja do smrti ved ali manj «stuka vremen». Vremenske razmere vplivajo na nas tako v fizičnem, kot duševnem in čustvenem pogledu, vremenske razmere delujejo na našo rast, na naše zdravje, na trajanje našega življenja, celo na našo delovno sposobnost in na naše obnašanje.

Človeški organizem je, po njihovem, mnogo bolj občutljiv na vreme in vremenske spremembe kot se je to doslej mislilo. Vsakokrat, ko pride do spremembe temperature ali do spremembe zračnega pritiska, se mora naš organizem novim razmeram prilagoditi. Najbolj enostaven in najbolj poznan primer glede tega je tako imenovana spomladanska mrzlica, to je oni občutek izčrpanosti in utrujenosti, ki se nas loti v prvih spomladanskih dneh, ko postane vreme nekoliko bolj toplo. Toda strokovnjaki pravijo, da ta pojav ni le spomladanski pojav. Kot dokaz za to navajajo primer potnikov, ki z letali v kratkem času priletijo iz mrzlih

krajev v kraje s toplim, sončnim podnebjem. Konkreten primer glede tega je primer skupine ameriških vojaških letalcev, ki so pred kratkim prileteli v arktičnih vojaških oporišč v sončni Texas. Vsa skupina je zbolela od močne spomladanske mrzlice, ki jih je prisilila, da so se morali za deset dni odpovedati vsaki dejavnosti in jim je bilo strogo prepovedano vsako letenje.

Se mnogo bolj izrazite posledice, ki jih ima na nenavajen človeški organizem toplota, je primer ljudi, ki priletijo iz hladnih predelov v tropske kraje. Te velike spremembe so poizkusili tudi v laboratorijih s podganami. Podgane so postale skrajno lene in okorne, posebno ko so pri poizkusu uvedli v prostor izredno vlažen zrak, ob temperaturi 45 do 50 stopinj C. Pri poizkusu so ugotovili, da se je močno zmanjšala tudi njihova plodnost in da so bili tudi oni redki mladčki, ki so jih poskusne podgane povrgle, izredno slabo razviti in so kmalu poginili.

Američani veljajo za ljudi, ki tako rekoč bolehalo od strahotnih sprememb, ki se z njihovimi izhlapevanjem ohlaja. Ta sistem pa včasih še ne zadostja. To velja tedaj, če je zrak zelo vroč in posebno vlažen, kar zavira znojno izhlapevanje. Za take primere ima organizem drugo pomožno ohladišno napravico. Ko se na prvi način ne more dovolj naglo osvoboditi odvisne toplotne, začne s svojo dejavnostjo posebne žleze, ki javnostjo zavrejo vse one procese, s katerimi se v organizmu ustvarja toplota. In tedaj začne vse telo počasneje delovati in postanejo vsi življenjski procesi nekoliko počasnejši. To pa ne velja le za fiziološke procese, ampak tudi za duševne, mentalne procese. Ameriški fiziolog dr. John Mills je napravil vrsto zelo zanimivih poizkusov na poizkusnih podganah. Male podgane je razdelil v tri skupine in vsako skupino vzgajal pri drugačni temperaturi. Prvo pri 18 stopinjah, drugo pri 25 stopinjah, tretjo pa pri 35 stopinjah C. Ko so podgane odrasle, je začel proučevati njihovo inteligentno sposobnost z že znanim poizkusom, ki obstaja v tem, da mora podgana najti izhod iz labirinta, pri čemer se pazi, kolikokrat mora iti skozi labirint, preden ga toliko ne spozna, da ve iz njega uiti, ne da bi izhod iskala. Najboljše rezultate so pri Millsovem poizkusu pokazale podgane, ki jih je vzgajal pri najnižji temperaturi, najslabše pa one, ki so živele pri temperaturi 35 stopinj C. Prve so spoznale labirint že pri 12, slednje pa šele pri 48 poizkusih.

Danes najdemo imena svetovno znanih učenjakov, ki neumorno delujejo pri preiskavanju antibiotikov, to je na toniki, ki je začelo s svojim delom pred dobrih petnajstimi leti. Nekaj let sem se pa ti učenjaki redno zbirajo na tako imenovani konferenci o antibiotikih, ki se vrši v Washingtonu in kjer se izkušnje medsebojno izmenjujejo.

Na zadnji konferenci je bilo prebranih več kot 200 referatov o najnovejših napredkih raziskavanja antibiotikov. V središču razpravljanj so bili referati o dvanajstih novih antibiotikih, ki so jih odkrili v preteklem letu. Brez pretiravanja se lahko trdi, da je bilo do sedaj odkritih več kot 4000 antibiotikov in od teh jih je le sedemnajst pomembnih za medicino. Posebno pozornost je na lanskoletni konferenci o antibiotikih vzbujalo poročilo o odkritju novega antibiotika, ki so ga izolirali v laboratorijih v Bostonu, in ki naj bi sigurno ozdravilo spalne bolezni. Ta antibiotikum se imenuje amphotomicin. Medicina do sedaj ni poznala uspešnega leka proti spalnimi boleznimi, nekaj uspehov je pokazal edinele germanin.

Rak žal še vedno spada med tiste bolezni, proti katerim antibiotiki nimajo nobenega učinka. Mnogo boleznih pa, proti katerim je bilo človeštvo dolga leta brez moči, je danes pod uspešno antibiotično kontrolo. Sem spadajo: pljučnica, sifilis, gonoreja, tifus, jetiko, meningitis, razna obohlenja oči, ušes, nosa in grla ter mnoge druge bolezni

ANTIBIOTIKI - ZDRAVILA IZ PLESNI

Od 4000 do sedaj odkritih antibiotikov, jih je le 17 pomembnih za medicino; z njimi uspešno zdravimo: pljučnico, sifilis, gonorejo, tifus, jetiko, meningitis, razna obohlenja oči, ušes, nosa in grla ter mnoge druge bolezni

V enajstih letih, ko je postal penicilin kot zdravilo pristopen najširšim ljudskim plastem, si je beseda antibiotikum pridobila trdno mesto v vseh civiliziranih jezikih, da celo pojem širok spektrum je dobil svoj medicinski pomen tudi med milijoni tistih ljudi, ki nimajo absolutno nič skupnega z medicino.

Danes najdemo imena svetovno znanih učenjakov, ki neumorno delujejo pri preiskavanju antibiotikov, to je na toniki, ki je začelo s svojim delom pred dobrih petnajstimi leti. Nekaj let sem se pa ti učenjaki redno zbirajo na tako imenovani konferenci o antibiotikih, ki se vrši v Washingtonu in kjer se izkušnje medsebojno izmenjujejo.

Na zadnji konferenci je bilo prebranih več kot 200 referatov o najnovejših napredkih raziskavanja antibiotikov. V središču razpravljanj so bili referati o dvanajstih novih antibiotikih, ki so jih odkrili v preteklem letu. Brez pretiravanja se lahko trdi, da je bilo do sedaj odkritih več kot 4000 antibiotikov in od teh jih je le sedemnajst pomembnih za medicino. Posebno pozornost je na lanskoletni konferenci o antibiotikih vzbujalo poročilo o odkritju novega antibiotika, ki so ga izolirali v laboratorijih v Bostonu, in ki naj bi sigurno ozdravilo spalne bolezni. Ta antibiotikum se imenuje amphotomicin. Medicina do sedaj ni poznala uspešnega leka proti spalnimi boleznimi, nekaj uspehov je pokazal edinele germanin.

Rak žal še vedno spada med tiste bolezni, proti katerim antibiotiki nimajo nobenega učinka. Mnogo boleznih pa, proti katerim je bilo človeštvo dolga leta brez moči, je danes pod uspešno antibiotično kontrolo. Sem spadajo: pljučnica, sifilis, gonoreja, tifus, jetiko, meningitis, razna obohlenja oči, ušes, nosa in grla ter mnoge druge bolezni

zemi, kjer ne bi poznali odrešilnih antibiotikov.

Zdi se, da smo na pragu nove dobe v raziskovanju še neodkritih antibiotikov in močnega učnjakov si prizadeva, da bi odkrila še nove in uspešnejše kot so današnji. Farmacevtska podjetja iz vsega sveta žrtvujejo v ta namen ogromne denarne vsote.

Pod besedo antibiotikum razumemo snov, ki jo producira živ mikroorganizem — navadno gre pri tem za plesni — in ki uničuje bolezenske klice ali pa preprečuje njih razmnoževanje. «Široki spektrum» ima pa tisti antibiotikum, ki uničuje klice različnih kategorij. Kot prvi antibiotikum s širokim spektrom so uvedli v zdravstvo l. 1948 aureomicin, kateremu je sledil leta 1950 tetracyclin. Te tri medsebojno sorodne snovi tvorijo obnem s kloramfenikolom skupino tako imenovanih estarih antibiotikov s širokim spektrom. Delovanje teh zdravil je nesporno, saj so temu živa priča milijoni ljudi, ki bi bili sicer brez antibiotikov podlegli boleznim. Stroški za zdravljenje pljučnice so znašali pred dvajsetimi leti po neki ameriški statistiki štiri mesečne plače in skoro vsak peti bolnik je umrl. Danes pa zdravimo pljučnico doma in Američani pravijo, da znašajo stroški zdravljenja znesek štiriurne plače in umrljivost za pljučnico je zmanjšana na minimum.

Oslovski kašelji, ki je zlasti za dojenčka smrtno nevaren, je zaradi delovanja antibiotikov izgubil svoj strah. Danes skoro ni koščka

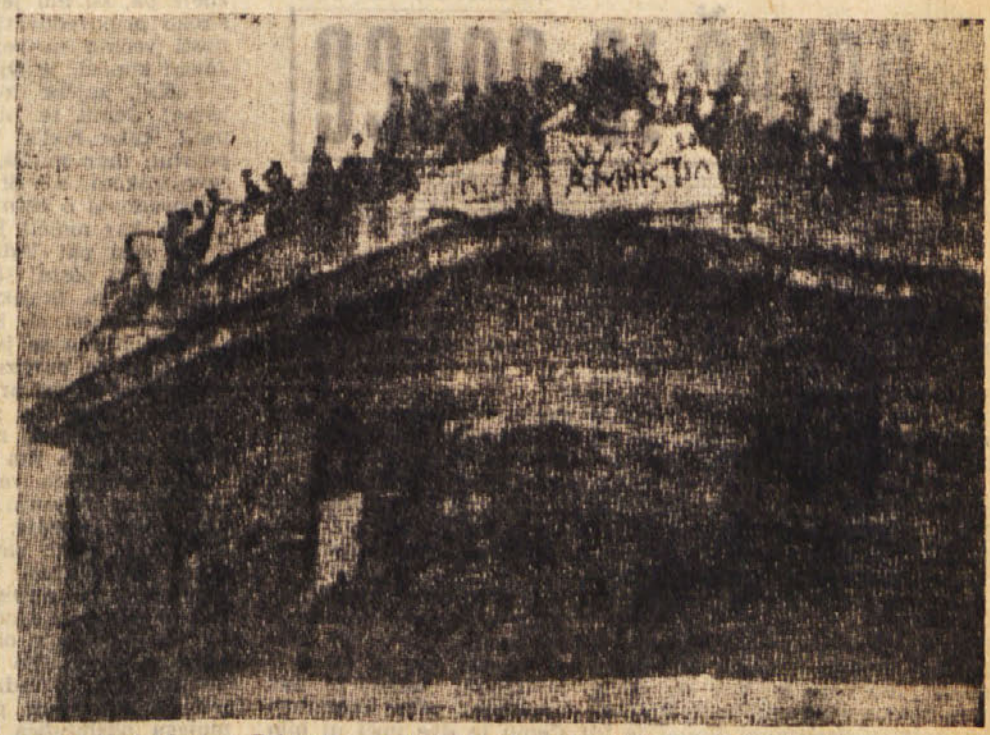
zemi, kjer ne bi poznali odrešilnih antibiotikov.

Zdi se, da smo na pragu nove dobe v raziskovanju še neodkritih antibiotikov in močnega učnjakov si prizadeva, da bi odkrila še nove in uspešnejše kot so današnji. Farmacevtska podjetja iz vsega sveta žrtvujejo v ta namen ogromne denarne vsote.

Pod besedo antibiotikum razumemo snov, ki jo producira živ mikroorganizem — navadno gre pri tem za plesni — in ki uničuje bolezenske klice ali pa preprečuje njih razmnoževanje. «Široki spektrum» ima pa tisti antibiotikum, ki uničuje klice različnih kategorij. Kot prvi antibiotikum s širokim spektrom so uvedli v zdravstvo l. 1948 aureomicin, kateremu je sledil leta 1950 tetracyclin. Te tri medsebojno sorodne snovi tvorijo obnem s kloramfenikolom skupino tako imenovanih estarih antibiotikov s širokim spektrom. Delovanje teh zdravil je nesporno, saj so temu živa priča milijoni ljudi, ki bi bili sicer brez antibiotikov podlegli boleznim. Stroški za zdravljenje pljučnice so znašali pred dvajsetimi leti po neki ameriški statistiki štiri mesečne plače in skoro vsak peti bolnik je umrl. Danes pa zdravimo pljučnico doma in Američani pravijo, da znašajo stroški zdravljenja znesek štiriurne plače in umrljivost za pljučnico je zmanjšana na minimum.

Oslovski kašelji, ki je zlasti za dojenčka smrtno nevaren, je zaradi delovanja antibiotikov izgubil svoj strah. Danes skoro ni koščka

Upor jetnikov v Ucciardoneu

Zapori Ucciardoneu v Palermu so bili prizorišče hodih bojev med jetniki, ki so se uprli in zahtevali odstranitev sedanjega direktorja in aneštinjo — in policijo, ki je smorilaa uporabiti strahotne bombe, da je bila kos upora. S silo pa niso silili vprašanja ranjanca z jetniki, ki ga dobro poznajo zlasti tisti, ki so imeli — iz takih ali drugačnih razlogov — priliko osebnemu seznanitju — s italijanskim jetniškim etatizmom

Goriško-beneški dnevnik

Na Beneško Slovenijo preradi pozabljajo

SOLSKI PATRONAT

Lani potrošil deset milijonov lir

Solski patronat v Gorici je v lanskem letu na razne načine pomagal 838 učencem. Razdelil jim je za okoli 900 tisoč lir knjig, 100.000 lir zvezkov, 600.000 lir čevljev, 87.000 lir oblačil ter okoli 110.000 lir za zdravniško oskrbo in zdravila. Patronat je predvajal tudi devet filmov, ki jih je videlo 858 otrok.

V raznih kolonijah je bilo 191 otrok iz vrtec v ul. Codelli, Borco, Aquila, Croce in iz Strazice. Največja pomoč se je dalja otroška kuhinja. Lani je bilo razdeljenih nad 72 tisoč obrokov hrane za okoli 4.600.000 lir. V občinskih otroških vrtec pa so razdelili 519 otrokom kar okoli 60.000 obrokov hrane za 2.746.000 lir.

Skupno je šolski patronat v lanskem letu potrošil za osnovne šole in otroške vrte v goriški občini okoli 10 milijonov lir, kar je nedvomno lepa vsota, ki jo je patronat potrošil v okviru svojih skromnih možnosti.

Seja občinskega odbora v Gorici

Di Gianantonio - podžupan Poterzio - splošne zadeve

Na zadnji seji občinskega odbora so dokončno določili referente in podžupana. Uveljavila se je teza, ki jo je verjetno zastopal župan in vodstvo Krščanske demokracije, po kateri je zasedel podžupansko mesto prof. Di Gianantonio, obenem pa obdržal tudi javno vzgojo. Finanice je sprejel dr. Franco Galloriti, osebe, šport in turizem (dve novi funkciji) je prevzel Mariano Peternel, javna dela dr. Edoardo Terenzio, zdravje in higiena dr. Bruno Krainer, skrbstvo dr. Carlo Corsi. Dr. Poterzio je prevzel splošne zadeve, dr. Antonio Grusovin pa je namestnik.

Prof. Di Gianantonio je že pred nekaj leti kandidiral kot neodvisen kandidat na nekajlinski listi. Pozneje je predsedal na listo Krščanske demokracije, na kateri je bil tudi izvoljen v občinski svet, ter pozneje za odbornika za javno vzgojo. Njegova kariera ne pozna padecev, ampak samo vzponov. Sedaj je že podžupan. V dobro obveščeni goriški politični krogi se ne izključuje možnost, da bo dr. Bernardis pri prihodnjih volitvah kandidiral za izvolitev v senat ter bil po vsej verjetnosti tudi izvoljen. V tem primeru bi prof. Di Gianantonio postal nič manj kot župan, ker bi dr. Bernardis po zakonu ne mogel opravljati dela na županstvu in v parlamentu.

Delo na cesti

Sovodnje - Črni vrh

Ko bo cesta dograjena, se bo število obiskovalcev Matjurja povečalo

Z odobritvijo kredita enega milijona lir so v sovodnjski občini v Beneški Sloveniji lahko nadaljevali z deli na cesti, ki veže Sovodnje z Mašerami. Nova cesta, ki bo v doglednem času, ko bodo pričeli graditi se cesto, ki veže Mašera s Crnim vrhom, omogočila mnogim zimskim športnikom, da se laže kot doslej

BETA

Električno čiščenje na suho

GORICA

Largo XXVII marzo, poleg Ul. Oberdan 7. Tel. 39-00

Športni dnevnik

4. dan «Mednarodnega smučarskega tedna» v Garmisch-Partenkirchenu

T. Sailer in Therese Leduc sta zmagala v veleslalomu

Po diskvalifikaciji Avstrijke Frandlove, Marchelli tretja - Med moškimi Italijan Milianti sedmi

GARMISCH PARTENKIRCHEN, 1. — Današnji program mednarodnega smučarskega tedna v Garmischu je obsegal veleslalom za ženske in moške. Med ženskami je proti pričakovanju zmagala mlada Francozinja Therese Leduc, med moškimi pa veliki favorit Toni Sailer.

V konkurentki žensk je Italijanka Marchelli doživela nov poraz. Uvrstila se je šele na tretje mesto, a še to potem, ko je bila Avstrijka Frandlova diskvalificirana, ker je izpustila eno vrata. Proga za ženske je bila dolga 1600 m, imela je 350 m višinske razlike in 28 vrat. Carla Marchelli je startala prva, kar je v precejšnji meri vplivalo na njen razmeroma slab rezultat. Proga je bila zaradi odjuge in dežja, ki je padal v zgodnjih urah, zelo slaba. Konradčanka Wheeler, ki je startala za njo, je dosegla za 6/10 boljši čas, Nemka Seitsan, ki je večera zmagala v slalomu, je vozila zelo previdno in strahu pred padci in se s slabim časom morala zadovoljiti z 8. mestom. Zmagala je — kot smo že omenili — Francozinja Therese Leduc, ki je dosegla naravnost fantastični čas 1'38"2 in potrdila svoje izredne sposobnosti za to disciplino.

Od Italijank je zelo dobro vozila tudi Vera Schenone, ki je bila sedma, dokaj pa sta razočarali Francesca Salminici in Jeria Schir.

ki sta bila med favoriti, posebno še zaradi njihovih nizkih startnih števil.

Pohvalo zasluži tudi Italijan Paride Milianti, ki se je uvrstil na sedmo mesto med 63 tekmovalci, ki so prišli na cilj. Med drugimi je pustil za seboj odličnega Avstrijca Josia Riederja. Ostali Italijani so dosegli edogovornje čase, razočaral je edino Gino Burri s svojim 25. mestom.

Proga za moški slalom je bila dolga 2300 m, imela je 440 m višinske razlike in 44 vrata.

Jutri sta na programu smuk za ženske in za moške.

- 1. Toni Sailer (Avstr.) 2'06"; 2. Ernst Hinterseer (Avstr.) 2'11"; 3. Ruppert Suter (Sv.) 2'11"; 4. Gebhart Hilbrand (Avstr.) 2'11"; 5. Charles Bonzon (Fr.) 2'11"; 6. Andreas Molterer (Avstr.) 2'12"; 7. Paride Milianti (It.) 2'12"; 8. Toni Mark (Avstr.) in Josi Rieder (Avstr.) 2'13"; 9. Francois Bonlieu (Fr.) 2'13"; 11. Vuernet (Fr.) 2'14"; 12. Wagnerberg (Nem.) 2'14"; 13. Schranz (Avstr.) 2'14"; 14. Obermuller (Nem.) 2'05"; 15. Zimmermann (Avstr.) 2'06"; 19. Bruno Alberti (It.) 2'19"; 23. Lino Zecchini (It.) 2'21"; 25. Gino Burri (It.) 2'33"; 28. Italo Pedroncelli (It.) 2'24"; 31. Osvaldo Picchiotti (It.) 2'26"; 32. Herbert Demetz (It.) 2'28". Sledi se 31 tekmovalcev.

BOB

Danes v St. Moritzu svet. prvenstvo v bobu

ST. MORITZ, 1. — Na svetovnem prvenstvu v dvosedelnem bobu, ki bo od 2. do 3. februarja v St. Moritzu, bodo tekmovalci vozili v naslednjem vrstnem redu:

- 1. Romuniya II. (Dragomir - Blagescu); 2. Španija I. (De Portago - Munoz); 3. Romuniya I. (Ene - Schuster); 4. Švicarji II. (D. Gartmann-Lienhard); 5. Avstrija II. (Tonn - S. Isler); 6. ZDA I. (Tyler-Buiter); 7. Anglija I. (Schellenberg - Williams); 8. ZDA II. (Severino - Camden); 9. Francija (Cartier - Grosso); 10. Italija I. (Dalla Costa - Conti); 11. Avstrija I. (Aste - H. Isser); 12. Belgija II. (Bodart - De maere); 13. Švicarji I. (Zoller - Theiler); 14. Švedska (Ahs - Aronsson); 15. Nemčija I. (Roessch - Reimer); 16. Anglija II. (Ereley - Tailor); 17. Belgija I. (Lecler - Castellans); 18. Poljska II. (Steller - Zyrmanski); 19. Poljska I. (Czapal - Dzerzbicki); 20. Italija II. (Monti - Alveria); 21. Nemčija II. (Ostler - Poessinger); 22. Španija II. (Taboada - Sartorius).

BOKS

V ponedeljek v Parizu Humez - Pat McAteer

PARIZ, 1. — V ponedeljek bo Charles Humez za drugič branil svoj naslov evropskega prvaka srednje kategorije, katerega je osvojil 13. nov. 1954 z zmago nad Mitrijem po preložitvi dvoboja in obranil v dvoboju z Festuccijem, ki je moral odstopiti v 12. rundi. Tokrat bo Humezov nasprotnik prvak angleške imperija Pat McAteer.

Pred dvobojem Loi-Rosi?

MILAN, 1. — V teku naj bi bila pogajanja med neko bokarsko organizacijo in menadžerjem Proiettijem za dvoboj med Paolom Rosijem in Duilio Lomem za evropsko prvenstvo. Dvoboj naj bi bil junija v Milanu ali v Rimu.

LONDON, 1. — Iz Londona poročajo, da se pogajanja za organizacijo dvoboja za evropsko prvenstvo welters kategorije med Italijanom Marconijem in Angležem Petrom Watermanom, ki bi moral biti konec februarja v Montecaru, niso ugodno zaključila. Marconi je zato sprejel dvoboj, ki pa ne bo veljal za naslov, z Belgijcem Pierrom Woutersom, ki bo marca v Liegu. Watermanov menadžer Astaire pa je izjavil, da namerava zahtevati, da naj evropska bokarska zveza Mednarodna bokarska zveza 200.000 dolarjev nkasu.

MELBOURNE, 1. — V dvoboju, ki je bil večeraj ponoči na stadionu v Melbourne, je avstralski boksar lahke kategorije Max Carlos premagal Italijana Borraccio po točkah v 12 rundah.

NEW YORK, 1. — Za povratno srečanje med Fullmerjem in Robinsonom za svetovno prvenstvo srednje kategorije, previdneva Mednarodna bokarska zveza 200.000 dolarjev nkasu.

NOGOMET

BLACKPOOL, 1. — Stan Matthews praznuje danes svoj 42. rojstni dan. Ta starčurin nogometar, ki že 25 let aktivno igra, je izjavil, da je njegova želja, da bi igral do svojega 45. leta. «Nikoli se nisem počutil tako dobro kot sedaj» je dejal Matthews.

TENIS

Merlo v polfinalu prvenstva Floride

WEST PALM BEACH, 1. — Italijan Beppe Merlo in Amerikanec Eddie Moylan sta se kvalificirala v polfinalne 19. teniškega prvenstva Floride. Moylan je premagal Mehikanca Lamosa s 6:4, 6:1, Merlo pa z enakim rezultatom Mehikanca Pancha Contrerasa.

Preiskava o deficitu olimpijskih iger

CANBERRA, 1. — Avstralski ministri predsednik Robert Menzies je med tiskovno konferenco izjavil, da deficit olimpijskega prvenstva 200.000 avstralskih šterlingov. Dejal je, da mu niso znani vzroki za tako velik primanjkljaj in da je bila zaradi tega uvedena preiskava. Menzies je dejal: «Kroji govorice, po katerih naj bi bili med olimpijsko uvedeni zelo čudni sistemi. Sli bomo do dna, da ugotovimo, če so ti sistemi bili korektni, v nasprotnem primeru pa bodo sprejeti ukrepi. V vsakem primeru pa — je dejal Menzies — ce bo ugotovljena kakšna odgovornost, ta ne zaveda «Commonwealtha pač pa državo Victorio, ki je imela v rokah organizacijo olimpijskega prvenstva».

HOKEJ NA LEDU

MILAN, 1. — Nemška reprezentanca v hokeju na ledu ki je prejšnji teden premagala Italijane s 4:1 in 3:2 bo nastopila 8. in 9. t. m. v Milanu v povračilnih dvobojih.

Naša prognoza

Table with 2 columns: Team and Score. Atalanta-Napoli X 2, Bologna-Torino 1, Fiorentina-Undinese 1, Inter-Spal 1 X, Juventus-Lazio 1 X, Lanerossi-Palermo 1, Roma-Genoa 1 X, Sampdoria-Padova 1 X, Triestina-Milan 1 X, Messina-Venezia 1, Sambenedettese-Bari 1, Mestrina-Salernitana 1 X 2, Siena-Siracusa 1 X, Catania-Marozito 1

Prvo povračilno kolo nogometnega prvenstva Milan na preizkušnji proti moštvu Triestine

Zanimivi bosta tudi tekmi med Atalanto in Napolijem ter med Juventusom in Laziom

V prvem povračilnem kolu italijanskega nogometnega prvenstva se bodo jutri v A. liigi srečale naslednje enajstotice: Atalanta-Napoli, Bologna-Torino, Fiorentina-Undinese, Inter-Spal, Juventus-Lazio, Lanerossi-Palermo, Roma-Genoa, Sampdoria-Padova in Triestina-Milan.

Prav tako je verjetno, da si bodo moštva po naporih zadnjih tedaj privoščila nekoliko odhoda, se vendarle na marsikaterem igrišču obetajo zanimive borbe. Vsaj za tri srečanja je izid povsem neznan: za srečanje Atalante z Napolijem, Juventusom z Laziom in Triestine z Milanom. Atalanta in Triestina se bosta na svojih igriščih seveda skušali mačevati za poraza v prvem srečanju, Lazio pa bo isto poskušal na tujem, potem ko je v prvem izgubil na lastnih tleh. Seveda se je dejanska sposobnost enajstotice od takrat, ko so bile še v preizkusnem stadiju, do danes znatno spremenila. Nekateri so ubrali pot navzgor, druge navzdol ali pa životarjejo že od vsega početka nekje na sredini. Takratni rezultati so zaradi tega lahko le v mali meri orientacija za sedanje prognoze, kljub temu pa velja običajno pravilo, da imajo moštva, ki igrajo na domačih tleh in pred domačo publiko določeno prednost, pa čeprav so njihovi nasprotniki na glasificacijski lestvici znatno bolj plasirani. Prav zaradi tega pa bodo borbe na vseh treh omenjenih igriščih še posebno zanimive. Kajti tako Napoli kot Lazio in še posebno Milan sočujo danes v najvišjo elito italijanskega nogometa. Triestina pričakuje zimskega prvaka v svoje moči. Zdi se, da je poraz proti Atalanti ni prav nič pretresel in da je pripravljena že kar na račun Milana nadoknaditi izgubljene točke v Bergamu. Naloga bo vse prej kot lahka in jo bo mogoče izpolniti le z največjo borbenostjo in požrtvovalnostjo. Vse pa je seveda odvisno od tega, kako bo zaigral napad, v katerega se bo po vsej verjetnosti povrnil Szoke. Če bo ta zaigral tako kot proti Juventusom, če bo namreč zna izkoristiti vse možnosti za prodore in za realizacijo, potem uspeh ne bi smel izostati, posebno se, ker smemo verjeti, da bo obramba Triestine znala zastaviti tudi take napadalec, kakršni so Schiaffino, Bean, Liedholm it. Vprašanje je le, če bo lahko domača obramba nastopila kompletno, ker se zdi, da se Belloni še ni povsem pozdravil. V primeru njegove odsotnosti bi ga moral zamenjati Claut, ki pa tudi ni v najboljši formi.

Torej je le imel prav Marjanovič...

Lazio bo «Mošo» Marjanoviča odstopil drugi enajstotici?

Vodstvo Lazio bo spoštovalo svojo podpisano obveznost, a bo obdržalo Carverja kot trenerja

BEOGRAD, 1. — Po vesteh iz Rima, naj bi «Marjanovičev primer» bil pred dokončnim rešitvijo. V dopisu iz Rima, ki ga objavljajo «Večerne novosti» je rečeno, da namerava Lazio spoštovati od svojega bivšega predsednika Tessarola podpisano obvezo do Marjanoviča. Ker pa se istočasno ne namerava odreči svojemu sedanjemu trenerju Anžeru Carverju, ki bo še naprej ostal trener Lazio, naj bi Marjanoviča odstopil nekemu drugemu italijanskemu klubu. Na vsak način — pišejo «Večerne novosti» — bo vsa zadeva rešena v zadovoljstvo vseh.

Beograjski dnevnik tako zaključuje svoj dopis iz Rima: «Ni razlogov za razburjanje, ker se bo vse v redu končalo. Nepriljetno je le, da se je to dogodilo ravno Marjanoviču, ki ni vsaj takih načinov in metod ravnanja».

Prvo povračilno kolo nogometnega prvenstva Milan na preizkušnji proti moštvu Triestine

Zanimivi bosta tudi tekmi med Atalanto in Napolijem ter med Juventusom in Laziom

V prvem povračilnem kolu italijanskega nogometnega prvenstva se bodo jutri v A. liigi srečale naslednje enajstotice: Atalanta-Napoli, Bologna-Torino, Fiorentina-Undinese, Inter-Spal, Juventus-Lazio, Lanerossi-Palermo, Roma-Genoa, Sampdoria-Padova in Triestina-Milan.

Prav tako je verjetno, da si bodo moštva po naporih zadnjih tedaj privoščila nekoliko odhoda, se vendarle na marsikaterem igrišču obetajo zanimive borbe. Vsaj za tri srečanja je izid povsem neznan: za srečanje Atalante z Napolijem, Juventusom z Laziom in Triestine z Milanom.

Atalanta in Triestina se bosta na svojih igriščih seveda skušali mačevati za poraza v prvem srečanju, Lazio pa bo isto poskušal na tujem, potem ko je v prvem izgubil na lastnih tleh. Seveda se je dejanska sposobnost enajstotice od takrat, ko so bile še v preizkusnem stadiju, do danes znatno spremenila. Nekateri so ubrali pot navzgor, druge navzdol ali pa životarjejo že od vsega početka nekje na sredini. Takratni rezultati so zaradi tega lahko le v mali meri orientacija za sedanje prognoze, kljub temu pa velja običajno pravilo, da imajo moštva, ki igrajo na domačih tleh in pred domačo publiko določeno prednost, pa čeprav so njihovi nasprotniki na glasificacijski lestvici znatno bolj plasirani. Prav zaradi tega pa bodo borbe na vseh treh omenjenih igriščih še posebno zanimive. Kajti tako Napoli kot Lazio in še posebno Milan sočujo danes v najvišjo elito italijanskega nogometa. Triestina pričakuje zimskega prvaka v svoje moči. Zdi se, da je poraz proti Atalanti ni prav nič pretresel in da je pripravljena že kar na račun Milana nadoknaditi izgubljene točke v Bergamu. Naloga bo vse prej kot lahka in jo bo mogoče izpolniti le z največjo borbenostjo in požrtvovalnostjo. Vse pa je seveda odvisno od tega, kako bo zaigral napad, v katerega se bo po vsej verjetnosti povrnil Szoke. Če bo ta zaigral tako kot proti Juventusom, če bo namreč zna izkoristiti vse možnosti za prodore in za realizacijo, potem uspeh ne bi smel izostati, posebno se, ker smemo verjeti, da bo obramba Triestine znala zastaviti tudi take napadalec, kakršni so Schiaffino, Bean, Liedholm it. Vprašanje je le, če bo lahko domača obramba nastopila kompletno, ker se zdi, da se Belloni še ni povsem pozdravil. V primeru njegove odsotnosti bi ga moral zamenjati Claut, ki pa tudi ni v najboljši formi.

Kino na Opčinah

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 18. uri RKO Barvni film: «ZVONILO JE»

Igrajo: JOHN PAYNE, LIZABETTE SCOTT in DAN DURYEA. Odmev bronca zveni v zraku, medtem ko pada z zvoničnika neko telo.

«Dobro jutro, ker ne verujete v boga! Tu imate zajtrk, potem bom prinesla še vino.» je prihodno dejala gospodinja. «Najlepša hvala, za vino pa se ti ni treba truditi!» je odgovoril Nikola. Djurdje je ga ošinil z očmi zaradi vina in rekel: «Prosil sem za močnik, vi pa s pečenko. Eh, ne bi bilo treba...» Partizani so se med seboj dregali in se smejali. «Molči, mizarska klada!» je Jovan sunil Djurdja. «Kaj ne pijete? Menda vendar niste vsi na zolcu bolni?» «Nismo bolni, zakon je takšen v naši vojski!» je odvrnil Nikola. «Oh, kakšen zakon pa je to! Kako bi mogel Srb brez pijske? Bogve kdo...» nj dokončala stavka. Umolknila je in opazovala ekonomo voda, ki je rezal kruh na enake dele in delil pečenko. Dekle je radovedno opazovalo partizane, se nenehoma nasmihalo vsemu in na vsak pogled, ki ga je srečala. Videti je bilo, da jo posebno zanima Bojana, ki je s svojo lepoto vedno obračala naše pozornost. «No, dekle, čemu pa si ti odšla v gozd? Da boš tako mlada in lepa propadla! Ali si imela koga doma? Morda nisi imela od česa živeti?» se je gospodinja obrnila k Bojani. «Da se borim za svobodo, tovarišca!» «Gotovo si študentka?» «Da, sem!» «Tako je to, hodite v šolo pa ponorite! Kaj je tu med vami sploh kakšen Srb, ki bi vedel za vero, ki bi bil gospodar in bi imel dom?» je vprašala gospodinja. Partizani so prasnili v smeh. Dekle je od sramu zardelo in glasno dejalo: «Kaj si neumna, mama? Saj vendar vidiš, da so Srbi da niso Turki!» «Ti se kar nič ne vmešavaš! Kaj jaz vem, kdo so? Vse mogoče pripovedujejo.» «Čemu pa te to zanima, gospodinja? Saj vidiš, da govori rimo srbski?» je v smehu vprašal Nikola. «Nekdo mora vendar priti k nam. Prepovedali ste mi, da bi poklicala polajnska. Rada bi vsaj, da bi bil krščena duša.» (Nadaljevanje sledi.)

DOBRIČA ČOŠIĆ DALEČ JE SONCE 58. Isto noč je pred zoro prispel z nekim ilegalcem v četo kurir Jovan in se namestil v Nikolovem vodu, iz katerega je bil nekdanji odšel za kurirja; navajen na staro družino je navadno v tem vodu prebil čas, ko ni imel «naloge». Zavikel se je v sobo, odločno odklonil pogovor z razvodnikom, legel k vratom in zaspal. Djurdje se je prebudil prvi in opazil skrčenega in vsega zritega Jovana, ki ni imel nič kaj lahkega spanja. Ko so se začeli prebujati tudi drugi, ga je stresel za nogo: «Oha, zajček! Čemu se delaš neumnega? Zaradi tebe bi sinoči kmalu ves vod odšel pred božji tron v zamrznjeno Moravo. Vuku ne pridj pred oči! Le vedi: ko je visel na vrvi, je zate sestavljal vojno sodišče. No, lepoteček, čemu nisi preskrbel činov, tram te bodi? Ali? «Pusti me! Ti noči nisem spal!» je Jovan jezno zagodrnjal. «Mi smo pa spali, misliš? Ej, fantiček, tu pred forumom in ne samo pred komisarjem boš polagal račun, ker nisi izpolnil vojaške naloge. Ali sploh ves, bratec, kaj si storil z nami? Ali ves: če Vuk ne bi bil kdaj prej soker, bi nas zaradi tebe vse hudič vzel. Prebral je solarček nekaj romanov, pa hajdi v partizane! Vojna je to! Čemu te dve noči ni bilo na dogovorjeno mesto? In pred tednom dni si nam na Jastrebu enako zagodel!» Djurdje je bil na Jovana ogorčen, čeprav je govoril hudomušno. Djurdje se jih je pridružil še nekaj, ki jih je zanimalo, kje je bil Jovan doslej.

Jovan se je spočetka jezil in se ni hotel pogovarjati, pozneje pa, ko mu je spanec že zlezel z oči, je bil prisiljen na široko pripovedovati, kaj se mu je pripetilo. Mnogih podrobnosti večina ni verjela; pogosto so se tudi smejali; ko je Jovan končal, je Djurdje začel: «Kaj, zajček moj, ti si dovolil, da ti nedevci pulijo ušesa! Čemu te niso še hoteli premlatiti, da bi drugič bolj pazil, kako hodiš! Sramota!... Partizanski kurir pa se član povrh, mar misliš, da si se pravilno vedel pred razrednim sovražnikom, a? Si mar upaš povedati Pavletu vse, kar si pripovedoval o četnikih?» «Ti kar molči! Prostakom ne polagam računa!» «Komu pa! Vidim, vidim: maščoba se ti je nabrala pod kožo pa si postal storčljivec. Zahteval bom od štaba, da te bo premlatil za Stankovega pomočnika, da boš malo streliva vlek. Pozabil si, kako živijo frontovci!» Med njima se je vnel šaljiv prepir. Kadar se partizan malo naje, prepri, odpočije, pozabi na vse težave in nevarnosti, ki vsak huj zahrbtno prežijo nanj. Ljudje so zrasli z nevarnostmi, prividili so se hudemu življenju, se spoznali z vojaško smrtjo pa uravnava svoje življenje tako, da jim ne bi bilo dolgočasno. Od takšnih priložnostih postajajo veseljaki in šaljivci pogosto ljudje, ki jim v civilnem življenju ta žilica ni bila bogve kako razvita, kakor na primer Djurdje. Novinci se zmerom zbirajo okrog takšnih, ker jih je strah samote. Djurdje je to vedel pa si je prizadeval dobrodušno, vztrajno, včasih celo vsiljivo, ob vsakem času, tudi v najtežjem, s svojimi uspehimi in neuspehimi šalimi zabavati ljudi in jih spravljati v smeh. «Za vse je v odredu lepo poskrbljeno razen — odgovornega za smeh. To je partizanovo prav tako potrebno kakor strelivo. Kdo bi vzdržal takšne hude ure, če bi vse tako resno jemal? Zato sem prostovoljno postal dvorni norec v vodu mojega odsluženca Nikola, dokler ne najdemo boljšega.» je imel Djurdje navado reči. Ko se je partizanovo pogovor z Jovanom že upri, so lačni začeli ugibati, ali je tajnik pripravil božično. Slna je dejal, da je sinoči opazil pečena prašička, a mu ni nihče ni verjel, ker kmetje po navadi zgodaj ob zori pečejo božično pečenko.

Od domačih ni bilo nikogar na spregled. Nikola je nagovarjal Bojano, da bi stopila k njim in poprosila kaj zajtrka. Dekle je, pa se jim bo ženka le smilila, ko jo bodo videli. Djurdje se je odločil, da bo on poprosil za zajtrk; stopil je v prednjo sobo in potrkal na vrata: «Gospodinja, stopi no ven, da te nekaj vprašam. Božič je, pa ne bi bilo prav, da bi vam hodil v sobo, kjer je badnjak.» Na vratih se je prikazala, vsa zabuhla od nenاسpanosti, žena tajnika in izbuljila oči v Djurdja. «Srečen božič! Kako je z gospodarjem, mu je boljše? Poslal bom potem doktorja, da ga bo pregledal.» «Ne potrebuje doktorja! Saj piše nekakšna zdravila...» mu je togotno odgovorila. «Vidiš, tetka, tudi za nas je božič, pa smo prav sestradani. Nam ne bi hotela prodati deset kil moke in nam skuhati močnika. Postnega, ciganskega, nič te ne bo stal.» «Saj nimam moke, še sama sem si sposodila. Mlino so zamrznili, zmeli smo še pred svetim Miklavžem, a smo pojedli. Imeli smo delavce...» V tem se je na vratih prikazalo dekle in z nasmehom pozdravilo Djurdja. «Kaj, na božič da bi jedli močnik? Ko imamo mi toliko božičnih jedi! Za božjo voljo, mama, čemu jim ne narežeš pečenke? Sestradani so, bojujejo se, ne pa kar četniki...» Mati jo je ostro pogledala in stopila v sobo. «Nič ne skrbi, tovariš, takoj boste dobili zajtrk,» je dodalo dekle. Djurdje je bilo prijetno in ljubo ob njenih besedah, še bolj pa morda ob njeni lepi podobi: bila je kostanjastih las, belega obraza in vitka kakor breza. Ruto si je potisnila nazaj, kakor je v navadi pri kmečkih dekletih, in se jo ni nad belom kodral mehki lasje, po hrbtu pa so se ji spuščale debele kile. Ko se je Djurdje vrnil v sobo, so se partizani smejali. Slišal so njegov razgovor. «Fovsod je potrebna politika! Brez nje niti zajtrkovati ne moreš.» je Djurdje polajnskeval partizanom. Čez nekaj časa sta gospodinja in hčerka prinesli v sobo dva velika pladnja narezane svinjske pečenke in tri nenačete psenične hlebce.